

[Henry Christensen.]

steder. Det har på visse punkter haft meget store fordele, men det har altså også sine ulemper i henseende til den mangel på bevægelighed på arbejdskraft, som er opstået. Tidligere var forholdet det, at produktionsprocessen kunne tilrettelægges for en lang periode frem i tiden; det havde mindre betydning dengang; der var tilstrækkelig tid til, at den fornødne tilpasning kunne finde sted. Men med vore dages tekniske og økonomiske udvikling gennem de sidste menneskealdre er bevægeligheden indenfor arbejdskraftområdet blevet et stadig større problem, og det er da også et problem, som i efterkrigsårene har stået mere og mere klart for os. Vanskelighederne tog vel deres begyndelse allerede i 30'erne, men er især blevet aktuelle efter den anden verdenskrigs afslutning. Følgen har altså været — hvad man også har erkendt — at vi gang på gang har haft mangel på arbejdskraft indenfor forskellige arbejdsområder — endda indenfor en længere periode — samtidig med at der på andre områder har eksisteret en betydelig arbejdsløshed. Det er klart, at dette er tilstande, vi i det lange løb ikke kan være tjent med set fra et rimeligt samfundssynspunkt.

Det er også klart — og det har forslagsstillerne da også givet udtryk for — at der er ingen, der har bedre sagkundskab på disse områder til at kunne finde frem til de rette løsninger på problemerne, end arbejdsmarkedets parter selv har det. Der har derfor gentagne gange været rettet henstillinger til disse parter, og det har da også vist sig — hvad den højtærede minister også var inde på — at indenfor forskellige områder har man dels eksperimenteret med at finde frem til en løsning, dels også på visse områder virkelig fundet en løsning, der har hjulpet noget. Arbejdsmarkedskommissionen behandlede spørgsmålet meget omhyggeligt for nogle år siden, og det var bl. a. på kommissionens opfordring, at den henstilling, der kom fra arbejdsmarkedets to hovedorganisationer, kom til verden. Det er dog ikke mit indtryk, at der på de afgørende områder er indtruffet væsentlige ændringer siden da. Vort forslag opfordrer parterne til selv at søge spørgsmålet løst, og det er naturligvis rigtigt, at der bliver lagt et vist pres på parterne i denne hen-

sende. Den højtærede minister indledte med at udtale sin store undren, og man skal jo aldrig være ked af, når nogen vil undre sig; det siges jo at kunne føre til erkendelse.

Vi kunne måske med lige så stor ret undre os over, at den højtærede minister som forfatter til et af de mest plan- og tvangsokonomiske skrifter, vi har set i de seneste år, nemlig „Fremtidens Danmark“, slår syv kors for sig og siger: nej, for alt i verden, ingen statsindgreb vil jeg være med til — når vi taler om et pres på parterne indenfor et begrænset område af arbejdsmarkedet, hvor der har foreligget et vedvarende problem i en række år. Jeg må sige, at hvis den undren, vi kan give den højtærede minister i så henseende, kan føre til en erkendelse hos ham, skal det kun blive accepteret med stor glæde hos os. Efter vor opfattelse er vi netop kommet ind i en ekstraordinær situation, og den stivhed i formerne, vi har haft på arbejdsmarkedet, har jo givet os ganske særlige problemer, ikke mindst på grund af den udvikling, vi havde under besættelsen, da vi ikke kunne få uddannet tilstrækkeligt med lærlinge på mange områder, idet der ikke var de fornødne lærepladser og arbejdsmuligheder. Her står vi overfor et problem, vi har måttet se på igennem nogle år, og som altså stadigvæk ikke er blevet løst; og det er heroverfor vi påstår, at lovgivningsmagten må skabe de fornødne muligheder for at finde frem til en løsning, hvis ikke parterne selv indenfor en rimelig tidsfrist finder frem til at løse problemerne på de afgørende områder.

Det er rigtigt, at vi har tænkt på, at der her i høj grad også findes et boligmæssigt problem. Den højtærede minister henviste imidlertid til, at efter hans mening måtte dette kunne finde sin afgørelse ad anden vej, dels gennem sæsonudjævning, dels gennem anvendelse af utraditionelle byggemetoder. Det er klart, at for så vidt angår sæsonudjævning, må alle fornuftige være interesserede deri i det omfang, den kan finde sted — nogen fuld sæsonudjævning kan nu aldrig ske. Men selvfølgelig — der arbejdes, og med støtte fra alle parter, på at få mest muligt ud af bestræbelserne for en øget sæsonudjævning. Der er dog vel næppe nogen, der har tro til, at dette indenfor en kortere periode kan løse problemet.